

Water spiegel

**'Nationale
strategie voor
drinkwater nodig'**

Jan Jacob van Dijk,
voorzitter Rli

29ste jaargang, nummer 2
juni 2026

Het drinkwater- paspoort van...

Naam: Björn Schutz

Functie: Tweede Kamerlid VVD

Leeftijd: 55

AANTAL GLAZEN

KRAANWATER PER DAG:

genoeg om de dag mee door te komen.
's Ochtends begin ik met heerlijk Zeeuws
drinkwater, later in de ochtend en de dag
ga ik over op het Haagse drinkwater.

OP HET GEBIED VAN

DRINKWATER BEN IK TROTS:

op onze hoogstaande drinkwaterkwaliteit in
Nederland.

MIJN SPEERPUNT VOOR

HET WATERBELEID IS:

er meer dan één: veiligheid, toegankelijkheid
én beschikbaarheid. Ook voor ondernemers
die water van drinkwaterkwaliteit nodig
hebben voor hun productieproces.

ALS IK AAN DRINKWATER

DENK, DAN:

denk ik aan veiligheid en betrouwbaarheid.
We zetten ons drinkwater in Nederland heel
breed in, waarvan het altijd belangrijk blijft dat
mensen kunnen vertrouwen op het feit dat wat
uit de kraan komt, veilig en goed is.

Rli-rapport 'Zorg voor Water'

Op 30 april presenteerde de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) het advies 'Zorg voor water' aan de minister van IenW. Volgens voorzitter Jan Jacob van Dijk is nu snel een nationale drinkwaterstrategie nodig.

6

Drinkwaterbesparing

Hoe werken drinkwaterbedrijven binnen het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing aan (drink)waterbesparing? Deel 2: Brabant Water en Evides.

12

Actieprogramma Beschikbaarheid drinkwaterbronnen

Het Actieprogramma Beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023-2030, dat de minister van IenW, Vewin en IPO op 13 januari 2025 lanceerden, is opgenomen in het coalitieakkoord. Wat is, een jaar na de start, de stand van zaken?

18

Nieuwe directeur Waternet

Sinds 1 januari 2026 is Yvonne Jakobs voorzitter van de Raad van Bestuur van Waternet. Een korte kennismaking.

28

Verder in dit nummer

Campagne vijf minuten douchen 4 - Drinkwaterbeeld: Waternet 11

Duurzaam: Vitens 16 - De drinkwaterplek van Marjoleine Maas 24

Zorgen over omnibus-wetgeving 26 - Kort nieuws 31 - Achterspiegel 32

Landelijke campagne drinkwaterbesparing van start

Het samenwerkingsverband Leven met Water heeft een landelijke campagne gelanceerd voor het besparen van drinkwater. Met de nieuwe campagne 'Word geen douchebag, fris in vijf minuten' worden inwoners van Nederland op een luchtige manier uitgedaagd om maximaal vijf minuten te douchen en zo drinkwater te besparen.

Doelen drinkwaterbesparing

De nieuwe Leven met Water-campagne is een initiatief van onder meer het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de drinkwaterbedrijven. De campagne komt voort uit de ambities van het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing, waarin toegewerkt wordt naar een lager drinkwatergebruik van maximaal 100 liter per persoon per dag in 2035 (nu 117 liter). Het doel voor zakelijke gebruikers is een reductie van 20% ten opzichte van 2016-2019. Het plan moet ervoor zorgen dat Nederland ook in de toekomst kan beschikken over voldoende schoon drinkwater. Naast besparen wordt ook ingezet op het vergroten van het aanbod van drinkwater, dit gebeurt bijvoorbeeld via het Actieprogramma Beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023-2030.

Humor

Met humor als belangrijkste ingrediënt wil de campagne bewustwording creëren zonder met het vingertje te wijzen. De boodschap is duidelijk: geniet van een frisse douche, maar houd het kort. Een douchebeurt hoeft geen volledige afspeellijst te duren. Vijf minuten is genoeg om schoon en fris voor de dag te komen én tegelijk bij te dragen aan drinkwaterbesparing. Op dit moment douchen mensen gemiddeld bijna 8 minuten, enkele minuten korter douchen scheelt tientallen liters per douchebeurt.

Precisie-douchen

De officiële aftrap van de campagne vond op 12 juni plaats tijdens het festival Best Kept Secret in Hilvarenbeek. Festivalbezoekers konden deelnemen aan een 'challenge precisiedouchen'. Zo konden zij ervaren dat het mogelijk is om in vijf minuten schoon en fris te worden; de nieuwe norm.

Brede zichtbaarheid

De campagne is gebaseerd op uitgebreid gedragsonderzoek en de uitingen zijn vooraf getest onder het publiek. De campagne loopt meerdere jaren en zal op veel plekken zichtbaar zijn. Naast op social media zijn de kleurrijke douchende poppetjes ook te zien in onder meer een televisiecommercial en in het straatbeeld.

‘Word geen douchebag’

**LEVEN
MET
WATER**

Leven met Water is een samenwerkingsverband van drinkwaterbedrijven, waterschappen, ministerie van IenW, Rijkswaterstaat, provincies, gemeenten, watermusea, het Nationaal Deltaprogramma, Unie van Waterschappen, Vewin, VNG en IPO.

'Nu **actie nodig** voor voldoende, schoon en betaalbaar **drinkwater** in de **toekomst**'

Op 30 april presenteerde de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) het advies 'Zorg voor water' aan de minister van IenW. Het advies schetst welke maatregelen nú nodig zijn om Nederland ook in de toekomst van voldoende, schoon en betaalbaar drinkwater te voorzien.

Jan Jacob van Dijk (links, voorzitter Rli) en Erik Verhoef (rechts, raadslid Rli en commissievoorzitter): 'Nationale strategie voor drinkwater nodig'.

Volgens de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) zien veel Nederlanders drinkwater nog altijd als vanzelfsprekend, al is dat in de praktijk steeds minder het geval. Zowel de waterkwaliteit van de bronnen als de leveringszekerheid van drinkwater staan steeds verder onder druk.

Dringend actie nodig

Rli-voorzitter Jan Jacob van Dijk: 'De urgentie van maatregelen om ook in de toekomst een betrouwbare drinkwatervoorziening te garanderen, is groot. De groeiende vraag naar water, klimaatverandering en de verslechterende zoetwaterkwaliteit zetten het huidige systeem steeds verder onder druk. De stabiele levering van voldoende en kwalitatief goed drinkwater is daardoor niet langer vanzelfsprekend.'

Erik Verhoef is Rli-raadslid en voorzitter van de commissie die het advies opstelde: 'Deze drie ontwikkelingen – vraaggroei, klimaatverandering en slechte waterkwaliteit – leiden op meerdere fronten tot knelpunten. Daardoor komen de duurzaamheid, betaalbaarheid en noodzakelijke uitbreiding van de drinkwatervoorziening onder druk te staan. De raad heeft daarom onderzocht welke interventies nú nodig zijn om ook aan het einde van deze eeuw voldoende, schoon en betaalbaar drinkwater beschikbaar te hebben voor alle benodigde toepassingen. Hiervoor hebben wij vijf aanbevelingen opgesteld.'

Welke knelpunten ziet u momenteel?

Verhoef: 'Ik denk dat de slechte kwaliteit van het Nederlandse oppervlakte- en grondwater momenteel het meest urgente punt is, als gevolg van vervuiling door pesticiden, meststoffen, medicijnresten en andere chemicaliën. Verder zien we in de ruimtelijke ordening onvoldoende aandacht voor de groeiende ruimtevraag van de drinkwatervoorziening.'

'Drinkwater concurreert in de schaarse boven- en ondergrondse ruimte met functies zoals energievoorziening, woningbouw, landbouw en mijnbouw. Daarbij trekt de drinkwatervoorziening vaak aan het kortste eind. Ook ontbreekt in beleid nog te vaak de samenhang tussen drinkwater en het bredere zoetwatersysteem, dat de basis vormt van onze drinkwatervoorziening. De nadruk ligt nu sterk op technologische oplossingen om drinkwater "end of pipe" te zuiveren. Maar het beschermen van het grond- en oppervlaktewater – de bronnen voor ons drinkwater – is uiteindelijk effectiever. Bovendien kan dat bijdragen aan andere maatschappelijke doelen, zoals recreatie, natuurontwikkeling en natuurbescherming.'

Versnipperde governance

Van Dijk: 'Ook in governance en financiering zien wij grote knelpunten. Door de huidige financieringsregels kunnen drinkwaterbedrijven onvoldoende reserves opbouwen voor noodzakelijke langetermijn-investeringen. Daarnaast is het bestuurlijke landschap rondom drinkwater sterk versnipperd. Vrijwel alle overheidslagen dragen verantwoordelijkheid voor drinkwater, maar in de praktijk wordt die verantwoordelijkheid niet altijd voldoende ingevuld.'

Meer waterbesparing nodig

Verhoef: 'Een ander knelpunt is dat de daling van het drinkwatergebruik is gestagneerd, terwijl het verbruik hiervoor juist jarenlang afnam. Nederlandse huishoudens gebruiken met 118 liter per persoon per dag relatief veel drinkwater vergeleken met buurlanden. Dat moet naar 100 liter, maar dat doel wordt nog niet gehaald. Het is daarom belangrijk dat consumenten zich bewuster worden van de waarde van drinkwater. Een andere vorm van beprijzing kan daarbij helpen: minder vaste kosten en meer betalen naar gebruik.'

Wat is er nodig om het systeem rondom de drinkwatervoorziening toekomstbestendig te maken voor de komende 100 jaar?

Van Dijk: 'Om te voorkomen dat er op middellange en lange termijn tekorten ontstaan, doen wij vijf aanbevelingen. Twee daarvan zijn urgent: snel zorgen voor betere kwaliteit van grond- en oppervlaktewater én een samenhangende nationale strategie opstellen voor de drinkwatervoorziening, onder regie van de minister van IenW. De Rli staat daarin niet alleen: ook IPO, de Unie van Waterschappen en Vewin onderschrijven die urgentie. Als we nu geen nationale strategie ontwikkelen, dreigt bij drinkwater een vergelijkbare situatie als de huidige netcongestie op het elektriciteitsnet. Juist daarom doen wij dit nadrukkelijke beroep op de systeemverantwoordelijke minister om in actie te komen. Ook op het gebied van kwaliteit is haast geboden. Al in 2023 hebben wij het advies 'Goed water goed geregeld' uitgebracht, over het behalen van de KRW-doelen en we zien op dat vlak helaas weinig nog vooruitgang, ondanks inspanningen van het Ministerie van IenW.'

Verhoef: 'Uiteindelijk zijn al onze aanbevelingen even belangrijk: het is niet "of, of", maar "en, en". Bovendien is dit nadrukkelijk een gezamenlijke opgave waarvoor alle stakeholders aan zet zijn.'

'Zorg voor water: de toekomst van ons drinkwater als gezamenlijke opgave'

Jan Jacob van Dijk.

Aanbevelingen

Van Dijk: 'De kern van onze aanbevelingen is dat oplossingen niet alleen binnen de bestaande drinkwaterketen gezocht moeten worden, maar juist ook in een gezond zoetwatersysteem, met extra ruimte voor de drinkwatervoorziening. De minister van IenW zal nadrukkelijker invulling moeten geven aan zijn systeemverantwoordelijkheid voor het drinkwaterstelsel. Wij adviseren hem daarom het initiatief te nemen voor een brede nationale drinkwaterstrategie, samen met de betrokken centrale en decentrale overheden, drinkwaterbedrijven en kennisinstellingen.'

Verhoef: 'Zo'n brede strategie moet – naast het drinkwaterbelang en het zoetwateraspect aan de aanbodzijde – ook de kansen en wensen aan de vraagkant meenemen en deze met elkaar in balans brengen.'

Hij vervolgt: 'Die nationale drinkwaterstrategie moet de benodigde ruimte in Nederland reserveren, afspraken bevatten over samenwerking tussen overheden en drinkwaterbedrijven en duidelijkheid bieden over financiering. De strategie kan niet vrijblijvend zijn: commitment van alle stakeholders is essentieel. Rijksdeelneming in drinkwaterbedrijven kan zorgen voor meer sturing en coördinatie. Daarnaast biedt de Omgevingswet mogelijkheden om decentrale overheden aan te spreken op hun zorgplicht. Ook zullen drinkwatertarieven moeten stijgen om investeringen mogelijk te maken én waterbesparing te stimuleren. Dat moet wel eerlijk gebeuren: betalen naar gebruik, met een hoger tarief voor grootverbruikers.'

Gezond zoetwatersysteem

Verhoef: 'Onze eerste aanbeveling is om snel werk te maken van een gezond zoetwatersysteem. De uitvoering van KRW-maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren moet worden versneld. Daarbij moet ook aandacht komen voor nieuwe vervuilende stoffen die buiten de KRW vallen. Daarnaast moet de beschikbaarheid van voldoende zoetwater beter worden geborgd. Dat kan door hogere grondwaterstanden na te streven en zoetwateronttrekkingen vergunnings- of meldingsplichtig te maken. Ook helpt het om het concept van "waterlandschappen" te verankeren in het grondwaterbeschermingsbeleid: groenblauwe gebieden waar wateropslag, watergebruik, natuurontwikkeling, recreatie en landschappelijke kwaliteit samen laten komen.'

Erik Verhoef.

Nationale drinkwaterstrategie

Volgens de Rli moet de nationale drinkwaterstrategie verder kijken dan 2050 en de ruimtevraag van de drinkwatervoorziening expliciet meenemen. Verhoef: 'Dat is urgent, omdat de strategie direct samenhangt met andere ruimtelijke keuzes waarover binnenkort besluiten worden genomen. Een keuze voor buitendijkse woningbouw langs het IJsselmeer – de grootste zoetwatervoorraad van Nederland – heeft bijvoorbeeld direct gevolgen voor de keuzes binnen een nationale drinkwaterstrategie.'

Doorzettingskracht minister

Van Dijk: 'Om de nationale strategie daadwerkelijk uit te voeren, moet de minister van IenW invulling geven aan zijn systeemverantwoordelijkheid voor de drinkwatervoorziening. Dat betekent dat hij borgt dat decentrale overheden hun zorgplichten nakomen en dat de nationale strategie doorwerkt in regionale en lokale besluitvorming. Daarnaast adviseren wij het Rijk financieel deel te nemen in drinkwaterbedrijven, zodat ook daar de uitvoering van de strategie beter kan worden geborgd. De omvang van de opgaven voor een toekomstbestendige drinkwatervoorziening overstijgt zowel inhoudelijk als financieel de huidige mogelijkheden van drinkwaterbedrijven.'

Financiële ruimte voor noodzakelijke investeringen

Verhoef: 'Drinkwaterbedrijven moeten meer financiële armslag krijgen voor investeringen in hun infrastructuur. Dat kan door de bestaande financieringsregels voor het watersysteem en drinkwaterbedrijven te herzien en belemmeringen voor grootschalige langetermijninvesteringen weg te nemen. Investerings in het bredere zoetwatersysteem kunnen worden gefinancierd vanuit het Deltafonds.'

Van Dijk: 'Voor de benodigde investeringen in vervanging en uitbreiding van de drinkwaterinfrastructuur moeten drinkwaterbedrijven grotere financiële reserves kunnen opbouwen dan nu mogelijk is. Als drinkwatertarieven stijgen om investeringen te financieren, moet dat wel eerlijk gebeuren en mogen minder kapitaalkrachtige huishoudens niet onevenredig worden geraakt.'

Waterbewustzijn

Verhoef: 'Het is belangrijk het waardebewustzijn rond water te vergroten en verantwoord drinkwatergebruik te stimuleren. Dat vraagt om een combinatie van technische maatregelen, gedragsinterventies en prijsprikkels. De vraag naar water blijkt gevoeliger voor de prijs per liter dan men vaak denkt. Wij adviseren daarom het vaste tarief deels variabel te maken, gecombineerd met een extra hoog tarief voor grootverbruikers. Betalen naar gebruik doet meer recht aan sociaaleconomische verschillen. Daarnaast moet de potentie van technische oplossingen, zoals regenwater en gezuiverd afvalwater, beter worden onderzocht. Daarbij moet niet alleen worden gekeken naar financiële kosten en baten, maar ook naar bredere maatschappelijke effecten.'

Rechtvaardigheid

Van Dijk: 'Je kunt dit aspect ook benaderen vanuit de waarde van water: de hoge kwaliteit van ons drinkwater rechtvaardigt een hogere prijs en een kritische blik op laagwaardige toepassingen zoals het koelen van serverparken of het bewateren van een gazon. Op zichzelf is dat volgens ons al een argument om te pleiten voor een andere manier van beprijzing, ook in het licht van het streven naar brede welvaart, in plaats van puur kijken naar economische groei.'

Drinkwater en natuur

Het drinkwatergebruik in Amsterdam en omgeving stijgt van 95 miljard liter in 2024 naar 107 miljard liter in 2035. Waternet vergroot daarom de productie in de Amsterdamse Waterleidingduinen naar 75 miljard liter per jaar, een jaarlijkse groei van 5 miljard liter. Bijzonder is dat deze uitbreiding hand in hand gaat met gerichte maatregelen die het natuurgebied duurzaam versterken, waaronder de aanleg van natuurvriendelijke oevers.

'Meer inzicht in je **watergebruik** betekent **beter** kunnen **sturen**'

Sinds 2024 werken de drinkwaterbedrijven binnen het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing aan het bereiken van concrete besparingsdoelstellingen voor (drink)watergebruik – samen met overheden, koepels van particuliere en zakelijke watergebruikers, de bouw- en installatiesector en de woningbouwcorporaties. Uiteindelijk moet iedereen in Nederland minder drinkwater gaan gebruiken. De focus en de wijze waarop drinkwaterbedrijven dat stimuleren, verschilt van bedrijf tot bedrijf. Deel 2 van een vijfluik: Brabant Water en Evides.

Citaat uit Kamerbrief 'Water en Bodem sturend' (2022)

'We werken toe naar een drinkwatergebruik per hoofd van de bevolking van 100 liter in 2035 (thans 125 liter) en beperken laagwaardig gebruik van drinkwater. Grootverbruikers vragen we het drinkwatergebruik met 20% te reduceren. Zo beperken we het effect van toename van de watervraag in relatie tot de schaarsere beschikbaarheid van water.'

Evides: 'Aandacht voor de waarde van water'

Kitty Schieck is campagnemanager Waterbewustzijn bij Evides Waterbedrijf. Hoe pakt zij het onderwerp 'waterbesparing' op? Schieck: 'Evides vindt een zorgvuldige omgang met drinkwater heel belangrijk. Tegelijkertijd heeft Evides tussen nu en 2030 geen knelpunten in de levering van drinkwater. Na 2030 voorzien we – als we niets zouden doen – in Midden-Zeeland wel een mogelijk drinkwatertekort. Daarom zijn wij enige tijd geleden begonnen met de capaciteitsvergroting van ons leidingstelsel vanuit de Biesbosch en starten we dit jaar nog met de bouw van een nieuwe drinkwaterzuivering in Midden-Zeeland en bijbehorend leidingtracé. Daarmee kunnen we de groeiende watervraag in ons verzorgingsgebied in de toekomst goed aan.'

‘Drinkwater is niet duur, wel kostbaar’

Kitty Schieck (Evides).

Drinkwaterbewustzijn

Uiteraard heeft ook Evides zich gecommitteerd aan de besparingsdoelstellingen van het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing in 2035: 'Mensen zien drinkwater vaak als een vanzelfsprekendheid, waardoor het niet zo bijzonder lijkt. Wat in je hoofd niet veel waarde heeft, geeft weinig urgentiegevoel om er zuinig mee om te gaan. Dat willen we doorbreken. In onze aanpak staat het vergroten van het drinkwaterbewustzijn dan ook centraal.'

'Dat doen we richting onze bestaande grootzakelijke klanten bijvoorbeeld door het gesprek aan te gaan. Dan kijken we naar wat ze nodig hebben en waarom, en bespreken besparingsmogelijkheden en alternatieve bronnen. We denken vanuit het principe 'het juiste water voor de juiste toepassing'. Wat daarbij helpt, is dat het Rijk de Belasting op Leidingwater (BoL) recent heeft aangepast. In twee stappen wordt het belastingvrije verbruik uitgefaseerd, zodat iedereen straks over het volle drinkwaterverbruik belasting gaat betalen. Dit is voor grote klanten een flinke financiële prikkel om kritisch naar hun drinkwatergebruik te kijken, want tot dit jaar hoefden zij boven 300 m³ geen belasting te betalen.'

Stappenplan en waterscan

Voor nieuwe grootzakelijke drinkwaterklanten of grote capaciteitsuitbreidingen bij bestaande afnemers werkt Evides via een stappenplan met drie invalshoeken: welke bron is beschikbaar, wat is de productiecapaciteit hier en wat kan het distributienetwerk aan? 'Hierop baseren we een advies over de optimale manier voor een bedrijf om duurzaam en zuinig met drinkwater om te gaan. Ook adviseren we nieuwe klanten om met een gespecialiseerd ingenieursbureau een waterscan uit te voeren en daarmee aan de slag te gaan.'

Klantonderzoek

Richting de consument voert Evides al jaren besparingscampagnes met tips en acties. Schieck: 'Naar aanleiding van het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing hebben wij een gericht klantonderzoek laten uitvoeren naar het waterbewustzijn en de wil tot besparen bij onze consumenten. Hieruit bleek dat onze klanten zichzelf gemiddeld een 7,5 geven voor hun waterbewustzijn. Ook geven ze aan dat ze al echt hun best doen, zoals korter douchen, de kleine spoelknop van de wc gebruiken, kraan dicht tijdens tandenpoetsen, enzovoort. Maar uit het onderzoek blijkt ook dat er een grens is aan hoeveel comfort mensen willen inleveren voor waterbesparing: nóg korter of minder vaak douchen, of water opvangen voor hergebruik vindt men bijvoorbeeld vaak nog te ver gaan. Dat is belangrijk om te weten, want dat geeft aanknopingspunten voor je campagneboodschappen.'

Regionale campagne

Gebaseerd op deze onderzoeksresultaten start Evides daarom – naast de nationale publiekscampagne – een eigen, regionale campagne, gericht op gedragsverandering op langere termijn. Schieck: 'Wij willen het urgentiegevoel om zuinig om te gaan met drinkwater verhogen, door mensen meer te laten beseffen hoe waardevol schoon drinkwater is. Dat begint met meer kennis over wat er allemaal nodig is om drinkwater te produceren en hoe bijzonder ons drinkwater eigenlijk is. Uiteindelijk moet dat uitmonden in het actief bewuster omgaan met water door de consument, vanuit een intrinsieke motivatie.'

Hanneke van de Ven (Brabant Water).

Brabant Water: 'Beter sturen door meer inzicht'

Bij Brabant Water is waterbesparing strategisch stevig verankerd, vertelt Hanneke van de Ven, die als sectordirecteur Distributie dit onderwerp in haar portefeuille heeft. 'Met onze nieuwe strategie 'Op reis' willen wij aansluiting houden bij de veranderende omgeving waarin wij opereren. Onze bronnen staan onder druk en wij zoeken actief naar nieuwe opties, zoals brak of zout water. Duurzaam omgaan met het beschikbare water en waterbesparing zijn daar onlosmakelijk mee verbonden.'

'Bij bestaande grootzakelijke afnemers werken we aan waterbewustzijn, via gesprekken die onze accountmanagers met hen voeren en via concrete waterscans. Bij nieuwe aansluitingen of nieuwe klanten kun je dit meteen aan de voorkant bespreken, dan kan dat veel opleveren. Een mooi voorbeeld is een industriële ontwikkeling, waarvoor een grote drinkwatervraag bij ons binnenkwam. In gesprekken bleek dat de toepassing voor bijvoorbeeld koelwater niet per se om drinkwater als bron vraagt. In dit geval lag er een oppervlaktewaterbron pal naast de locatie die een geschikte bron bleek voor een groot deel van het benodigde water. Hierdoor was er fors minder drinkwater nodig. Omdat we hier vroeg in het ontwikkeltraject betrokken waren, kan deze oplossing goed worden ingepast in de plannen.'

‘Jong geleerd, oud gedaan’

Een ander voorbeeld is Bedrijventerrein Zuidoost Brabant in Helmond. Van de Ven: 'Hier bereiken we een besparing van zo'n 400.000 m³ drinkwater per jaar door samen met enkele bedrijven een grijswatercircuit te realiseren. Een lokale waterfabriek produceert uit een kanaal proceswater voor enkele toepassingen bij de deelnemers. Dit soort initiatieven zijn zeer belangrijk, zeker als je weet dat wij in delen van ons verzorgingsgebied momenteel eigenlijk geen nieuwe grote bedrijfsaansluitingen kunnen realiseren.'

Bij consumenten probeert Brabant Water op het gebied van kennis, houding én gedrag iets te bereiken. 'Zo vinden ruim 100.000 bezoekers per jaar op ons online waterbesparingsplatform tips en trucs om zelf water te besparen. Daarnaast voeren we door het jaar heen publiekscampagnes, gericht op concrete gedragsveranderingen, zoals korter douchen, (af)wasmachines alleen vol laten draaien of de aanschaf van een regenton.'

Slimme watermeters

Ze vervolgt: 'Wij denken dat inzicht in je waterverbruik een randvoorwaarde is voor het aanpassen van houding en gedrag. Als je weet wanneer je hoeveel water verbruikt en wat dat kost, ga je vanzelf nadenken over opties. Eigenlijk net zoals je nu al ziet op het gebied van elektriciteit: veel mensen hebben een app in hun telefoon die aangeeft hoeveel hun zonnepanelen opleveren, hoeveel hun verbruik is, enzovoort. Het zou mooi zijn als wij met water diezelfde kant opgaan. Wij zijn ook voorstanders van het installeren van slimme meters bij onze klanten, omdat die inzicht bieden in verbruik en helpen het waterbewustzijn te vergroten. Daarom doen we daar in een pilot ervaring mee op.'

Lokale projecten en voorlichting

Zelf geeft Brabant Water het goede voorbeeld door structureel via monitoring in een digitale tweeling van het leidingnet lekverliezen tegen te gaan, en door het terugwinnen van spoelwater op productielocaties. Daarnaast zijn er verschillende lokale projecten: 'Zo besparen we in Bergen op Zoom jaarlijks 10.000 m³ drinkwater door sportvelden te beregenen met spoelwater van een nabijgelegen drinkwaterproductielocatie. Bij dit soort projecten spelen onze eigen medewerkers een belangrijke rol, zowel voor het aandragen van ideeën als bij de uitvoering ervan. Verder staan we regelmatig voor een klas scholieren om over drinkwaterbesparing te praten, onder het motto 'Jong geleerd is oud gedaan!'

Van kalkafval naar **grondstof**: zo maakt **Vitens** drinkwater circulair

Drinkwaterbedrijf Vitens zoekt voortdurend naar innovaties om op een duurzamere, efficiëntere manier drinkwater te maken, bijvoorbeeld door een meer circulaire drinkwaterproductie. Om opgepompt water te ontharden wordt traditioneel gebruik gemaakt van zandfiltratie met zogenoemd entzand: korrels, waarop zich vervolgens kalk afzet.

Op de Vitens-productielocatie in Espelo werd vorig jaar voor het eerst een innovatie ingezet, waarbij entzand afkomstig uit Australië werd vervangen door gemalen kalkpellets (calciet) uit de eigen drinkwaterproductie. Zo zijn er minder grondstoffen nodig en kunnen restproducten beter worden hergebruikt. Dergelijke innovaties verkleinen de impact van de drinkwaterproductie op het milieu. Daarnaast neemt de afhankelijkheid van grondstofleveranciers af.

De proef in Espelo was succesvol: er waren geen negatieve effecten op de drinkwaterkwaliteit. Vitens rolt de innovatie nu verder uit en onderzoekt of de kalkkorrels die ontstaan, vervolgens kunnen worden gebruikt op plekken waar juist kalk toegevoegd moet worden aan het water. Deze calciumsuppletie gebeurt nu nog met ingekocht marmer uit Duitsland.

V.l.n.r.: Tjeerd Roozendaal (Vewin, Vitens), Martijn Dadema (IPO, Provincie Overijssel), Paulien Pistor (Vewin, PWN) en Sjaak Simonse (IPO, Provincie Flevoland).

Tussenstand Actieprogramma **Beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023-2030**

Het Actieprogramma Beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023-2030, dat de minister van IenW, Vewin en IPO op 13 januari 2025 lanceerden, is opgenomen in het coalitieakkoord. We zijn nu een jaar op weg na de lancering van het programma; hoe staat het ermee?

W

aterspiegel vroeg vertegenwoordigers van Vewin en IPO naar successen en knelpunten binnen de gezamenlijke aanpak. Gedeputeerde Sjaak Simonse van Flevoland heeft bij de bestuurlijke adviescommissie Ruimte en leefomgeving van IPO – net zoals zijn Overijsselse collega Martijn Dadema – drinkwater in zijn portefeuille. Wat houdt hun rol als portefeuillehouder bij het IPO in en wat is volgens hen het belang van het Actieprogramma?

Simonse: 'Naast drinkwater ben ik ook verantwoordelijk voor zoetwater. Als portefeuillehouders agenderen wij deze onderwerpen binnen en buiten het IPO en behartigen de belangen op het gebied van drinkwater namens de twaalf provincies. Wij zijn eigenlijk de vooruitgeschoven post voor de provincies op het gebied van drinkwater richting de stakeholders.'

Dadema: 'Naast 'voldoende water' gaat het daarbij ook over waterkwaliteit en waterbesparing. De beschikbaarheid van bronnen voor drinkwater is essentieel voor alle twaalf provincies, omdat onderzoek aantoonde dat – als we niets doen – we al in 2030 te weinig drinkwater hebben. En als provincies hebben wij een zorgplicht voor de openbare drinkwatervoorziening. Dit Actieprogramma brengt alle partijen bij elkaar die aan de lat staan om een drinkwatertekort te voorkomen: het Rijk, de provincies, de waterschappen, de gemeenten en de drinkwaterbedrijven. Zo'n programma helpt ook om de urgentie bij de stakeholders goed tussen de oren te krijgen en waar nodig steun en doorzettingskracht van het Rijk te organiseren. Ik denk dat drinkwater hierdoor echt overal hoger op de bestuurlijke agenda staat en daar ben ik blij om: voldoende en schoon drinkwater is immers van levensbelang voor iedereen!'

‘Zonder financiële ruimte kún je zo'n pijpleiding helemaal niet aanleggen’

Martijn Dadema (IPO, Provincie Overijssel) en Tjeerd Roozendaal (Vewin, Vitens).

‘In het huidige tempo halen we de doelstellingen niet op tijd’

Vraag naar drinkwater groeit

Algemeen directeur Paulien Pistor van het Noord-Hollandse drinkwaterbedrijf PWN: ‘We zien al enkele jaren dat de watervraag toeneemt, door de groei van de bevolking en de economie, en als gevolg van de klimaatverandering. De hiervoor benodigde uitbreiding van de drinkwatervoorziening is in de huidige context een steeds complexere en tijdrovendere opgave. Dit is een urgent probleem dat de volle aandacht van alle verantwoordelijke partijen vergt: Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven. Drinkwater is een essentiële voorwaarde voor volksgezondheid, welzijn en welvaart. We willen situaties zoals die zich nu voordoen bij de elektriciteitsvoorziening, absoluut voorkomen. Zonder voldoende betrouwbaar drinkwater komt alles stil te staan.’

Wat zijn de grootste doorbraken geweest in de uitvoering van de regionale actieprogramma's?

Tjeerd Roozendaal, bestuursvoorzitter van Vitens: ‘Een belangrijke doorbraak is dat provincies en drinkwaterbedrijven elkaar nu goed weten te vinden. Het bereiken van resultaten begint met wederzijds begrip en open communicatie. Een mooi resultaat is ook dat de urgentie inmiddels overal helder is, zowel bij de stakeholders als in onze eigen organisatie. Ik zie dat een aantal projecten dat al in de pijplijn zat, via het Actieprogramma is geactiveerd. Een concrete stap voor ons is bijvoorbeeld de aanleg van een grote transportleiding voor oppervlaktewater van de IJssel naar de Achterhoek. Ook een nieuwe winning bij Driel in Gelderland is een positief resultaat. Maar het zijn druppels op een gloeiende plaat, er moet nog veel meer gebeuren!’

Dat klopt, beaamt Simonse: ‘Een doorbraak is voor mij ook dat de interprovinciale samenwerking op het gebied van drinkwater snel van de grond is gekomen. We leren steeds meer om drinkwater als groter systeem te zien. En dat is precies de manier waarop we dat in de toekomst moeten blijven doen, bijvoorbeeld daar waar nodig bij de inzet van projectbesluiten en coördinatievergunningen.’

De urgentie is groot

Pistor: ‘De stakeholders weten elkaar inderdaad beter te vinden dan voorheen, maar ik denk wel dat we nog scherper en kritischer mogen zijn. We mogen ons niet rijk rekenen met resultaten die eigenlijk al langer in de pijplijn zaten. De urgentie is groot: dat moeten we durven benoemen en we moeten echt concrete stappen nemen. Een belangrijk winstpunt is dat de drinkwaterbedrijven bij het opstellen van de provinciale Omgevingsvisies in het afgelopen jaar aan de voorzijde het belang van drinkwater konden inbrengen en dus een meer proactieve rol kunnen spelen in de ruimtelijke ordening. Een mooi resultaat in ons verzorgingsgebied is dat de provincie Noord-Holland een actieve regierol neemt bij enkele lokale uitbreidingsprojecten en daar zelfs speciaal een coördinator voor heeft aangesteld.’

Aan welke knelpunten voor de uitbreiding van de drinkwaterbronnen wordt momenteel gewerkt?

Dadema: ‘De grootste knelpunten in ‘mijn’ provincie Overijssel liggen vooral op de hogere zandgronden in het Oosten. Bedrijven ondervinden hier al problemen bij het aanvragen van een drinkwateraansluiting en we willen voorkomen dat drinkwater ook een belemmerende factor wordt bij woningbouw. Daarom zijn wij verheugd dat we samen met Vitens een grote transportleiding voor drinkwater naar dit gebied kunnen aanleggen. Omdat dit complexe traject met 1.800 grondeigenaren en 19 gemeenten te versnellen, hebben wij hierbij als provincie de regie genomen over de ruimtelijke procedures.’

Simonse: ‘Voor Zuidelijk Flevoland wordt een nieuwe bron ontwikkeld vanuit de bestaande Aanvullende Strategische Voorraad (ASV). De huidige vergunningen in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland bieden nog enige ruimte, maar daarbij wordt vanaf nu wel ingeteerd op de beschikbare reservecapaciteit. Het is daarom noodzakelijk om op korte termijn een nieuwe drinkwaterbron te realiseren om toekomstige knelpunten te voorkomen.’

Knelpunt Noordelijk Flevoland

Simonse vervolgt: ‘In Noordelijk Flevoland is de situatie veel knellender: hier zijn geen nieuwe grootzakelijke aansluitingen mogelijk. Wij ontvangen hier drinkwater uit Overijssel en die bron zit aan zijn maximale capaciteit. Anders dan in het zuiden van onze provincie is er in Noordelijk Flevoland geen ASV. De zoektocht begint hier daarom bij het identificeren van een potentiële nieuwe bron. Dat zijn uitgebreide onderzoekstrajecten, die lang duren. Tot dan moeten bedrijven die water van drinkwaterkwaliteit nodig hebben, hier voorlopig helaas zelf naar oplossingen zoeken.’

Roozendaal: ‘Er worden in ons verzorgingsgebied talrijke knelpunten aangepakt, maar het meest urgent is momenteel inderdaad de situatie in Noordelijk Flevoland. We verwachten daar op korte termijn al problemen om aan de drinkwatervraag te voldoen. De aanvoer vanuit Overijssel is niet toereikend en zowel in Friesland als in Overijssel zijn weliswaar uitbreidingen van onze winningsvergunningen toegekend, maar werken de vele bezwaarprocedures zeer vertragend. Ook met de provincie Gelderland zijn wij in gesprek over de uitbreiding van onze waterwinvergunningen. Helaas staat in deze provincie het aantal grondwaterbeschermingsgebieden onder druk, door de vele opgaven die in de openbare ruimte moeten worden gerealiseerd. Ons zoekgebied wordt daardoor steeds kleiner. Alle knelpunten zijn voor mij even urgent, omdat we echt overal tegen de grenzen van het systeem oplopen.’

Waar moeten we de komende jaren meer aandacht op vestigen bij de uitvoering van het Actieprogramma?

Simonse: 'Lokaal en regionaal is de samenwerking tussen de provincies, de waterschappen en de drinkwaterbedrijven goed. Landelijk missen we nog de VNG aan tafel. Het is essentieel dat alle decentrale overheden gezamenlijk optrekken in de samenwerking met het Rijk en Rijkswaterstaat. Qua resultaten is het laaghangende fruit nu geplukt: de nog benodigde 102 miljoen m³ extra drinkwater wordt echt een heel ander verhaal. Daarvoor is een systeemverandering nodig en de vraag is of we dat gaan halen met het huidige Actieprogramma. Ik denk dat we er langzamerhand aan toe zijn om op te schalen en dat hier een belangrijke taak voor de minister van IenW ligt om te komen met een nationale strategie.'

Pistor: 'Wat daarbij in ieder geval meer aandacht moet krijgen, is het versnellen van vergunningen en besluitvorming. Het is cruciaal om drinkwater zwaarder te laten meewegen bij het maken van ruimtelijke keuzes. We hebben echt kortere doorlooptijden nodig om bijvoorbeeld tijdig nieuwe winningen en infrastructuur te realiseren.'

Wat is er in jullie eigen omgeving het lastigste als het gaat om uitvoering van het Actieprogramma?

Pistor: 'Binnen de nieuwe Omgevingswet is iedereen nog zoekende naar de invulling van de verschillende rollen. Zo is bij complexe, provinciegrenzen overschrijdende projecten onduidelijk wie het bevoegd gezag is of wie de coördinatie heeft. Een voorbeeld: bij ons uitbreidingsproject WAAG (Water Aanvoer en Aanvulling in het Gooi) zijn drie drinkwaterbedrijven, drie provincies, drie waterschappen en negen gemeenten betrokken – naast Rijkswaterstaat en het ministerie van IenW. In zulke situaties is het belangrijk dat aan de voorkant helder is wie de regisseur is.'

'Goede vertaling nodig van Omgevingswet naar praktijk'

Simonse: 'Het lastigste zijn inderdaad de keuzes in de ruimtelijke ordening. Drinkwater is belangrijk, maar er is ook een energietransitie, een stikstofcrisis en een enorme behoefte aan nieuwe woningen. In Zuidelijk Flevoland signaleren we het spanningsveld tussen boren naar aardwarmte en grondwaterbescherming. We kiezen hier voor dat laatste, maar het schuurt wel.'

Wat is er nodig om de regionale actieprogramma's op tijd volledig uitgevoerd te krijgen?

Roosendaal: 'In het huidige tempo gaan we de doelstellingen in 2030 niet halen. Ik denk dat we ook naar nieuwe wegen moeten kijken, andere vormen van samenwerking. Misschien moeten drinkwaterbedrijven actiever participeren bij het oplossen van ruimtelijke vraagstukken van provincies en gemeenten. Ook het Rijk kan een grote meerwaarde hebben in dit proces, maar dan zullen we in de regio eerst onze gezamenlijke vraag aan de minister puntiger moeten formuleren. En we moeten de waterschappen niet vergeten, zij spelen een cruciale rol in het watersysteem.'

Simonse: 'Belangrijk is het besef bij alle stakeholders dat voldoende beschikbaarheid van drinkwater grote urgentie heeft en dat we dit samen provinciegrens-overschrijdend en nationaal moeten aanpakken. De landelijke drinkwatervoorziening moet robuuster worden en daarvoor is een systeemomslag nodig. Ook waterbewustzijn bij de inwoners en drinkwaterbesparing horen daarbij.'

Wat is voor jullie de belangrijkste conclusie van de monitoring van het Actieprogramma?

Dadema: 'De samenwerking rondom drinkwater heeft landelijk én regionaal een flinke slinger gekregen. Belangrijk resultaat van dit Actieprogramma is dat de urgentie inmiddels overal gevoeld wordt. Provincies, gemeenten en drinkwaterbedrijven weten elkaar beter te vinden dan voorheen, zowel landelijk als regionaal: dat is echt winst. We gaan de goede kant op, maar we moeten wel allemaal bij de les blijven.'

Roosendaal: 'Het Actieprogramma is eigenlijk pas net begonnen. Er is dit jaar 18 miljoen m³ aan capaciteit 'bijgekomen', maar daar mogen we niet al te tevreden mee zijn. Veel zat al in de pijplijn en kun je niet op het conto van dit programma schrijven. Om 100 miljoen m³ te halen in 2030 moeten er echt nog een paar tandjes bij. Het begrip en de wil zijn er bij alle stakeholders, nu zijn meer richting en meer kracht nodig. Het is echt zaak om het gemeenschappelijke belang van de duurzame drinkwatervoorziening te verenigen met regionale belangen. De Nota Ruimte en het uitgangspunt 'water en bodem sturend' bieden voldoende aanknopingspunten om de juiste keuzes te maken bij beslissingen in de openbare ruimte, hoe lastig dat lokaal soms ook kan zijn.'

'Besef van de urgentie is essentieel'

Sjaak Simonse (IPO, Provincie Flevoland) en Paulien Pistor (Vewin, PWN).

Tot slot, wat is er nodig van het Rijk om het landelijke deel van het Actieprogramma op tijd volledig uitgevoerd te krijgen?

Pistor: 'De nieuwe Omgevingswet bevat nog mogelijkheden om het drinkwaterbelang te borgen die momenteel niet volledig worden benut, denk aan het projectbesluit. Een goede vertaling van deze wet naar de praktijk kan helpen om alle instrumenten te gebruiken zoals ze bedoeld zijn. Het Rijk kan als systeemverantwoordelijke de provincies en gemeenten aangeven welke ruimte en mogelijkheden de Omgevingswet voor hen biedt en hierop sturen.'

'De drinkwaterbedrijven zijn geen bevoegd gezag op het gebied van drinkwater, dus we zijn voor de besluitvorming afhankelijk van anderen: het Rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen. Als we onze winvergunningen willen uitbreiden of nieuwe infrastructuur moeten bouwen, zoals productielocaties of leidingen, komen we in een wirwar van benodigde vergunningen, mer-rapportages en bezwaarprocedures terecht. Dit kost enorm veel tijd en menskracht. De minister van IenW kan als systeemverantwoordelijke zorgen voor het versnellen van procedures of het aangeven van prioriteiten bij ruimtelijke keuzes. Het zou bijvoorbeeld helpen om drinkwater landelijk te benoemen als randvoorwaardelijk voor alle ruimtelijke ordeningsplannen. In de Metropoolregio Amsterdam gebeurt dit al.'

Dadema: 'We willen niet dat drinkwater de nieuwe netcongestie wordt, dus we kijken actief naar mogelijkheden om procedures te verkorten. Belangrijk daarbij is dat dit Actieprogramma en het uitgangspunt 'water en bodem sturend' in het Regeerakkoord expliciet zijn opgenomen als richtinggevend voor de ruimtelijke ordening. Om zaken te bespoedigen en procedures te verkorten is de steun (en in sommige gevallen de doorzettingsmacht) van de minister van IenW zeer welkom. Een ander punt is dat de drinkwaterbedrijven voldoende financiële ruimte moeten hebben om alle benodigde investeringen te doen. Daarom steunen wij het pleidooi van Vewin voor structurele verruiming van de WACC en hopen we dat de minister hier snel actie op onderneemt. Daarnaast kan het Rijk zorgen voor meer aandacht voor de waterkwaliteit en het besparen van water.'

De drinkwaterplek van... Marjoleine Maas

‘Mijn hart gaat sneller kloppen van Excel-sheets’

Na haar studie Accounting & Financial Management aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam en een post-master Accountancy werkte Marjoleine Maas (30) bijna vier jaar bij adviesbureau en accountantskantoor EY op de audit-afdeling. In maart 2025 maakte ze de overstap naar Evides Waterbedrijf.

Waarom heb jij gekozen voor de watersector?

‘EY (voorheen Ernst & Young) is een enorme wereldwijde organisatie voor financieel advies. Dat biedt heel veel kansen en als auditmedewerker kwam ik bij veel verschillende bedrijven door het hele land over de vloer voor controle van de jaarrekening. Ik hou van financiële onderwerpen, mijn hart gaat sneller kloppen van Excel-sheets. Maar na een paar jaar had ik die vrij harde commerciële wereld van

alleen cijfers en winst wel gezien. Ik vind het interessant om wat breder te kijken en mee te denken over strategie en bedrijfsvoering. En ik wilde ook een zinvolle bijdrage leveren aan de maatschappij. Net in die periode kwam er een baan voorbij als controller bij Evides. Grappig detail: mijn huidige werkplek, het kantoor van Evides, ligt net als het gebouw van EY aan de Nieuwe Maas in Rotterdam, maar dan twee kilometer stroomopwaarts.’

Betaalbare drinkwater- voorziening

Wat maakt deze plek voor jou zo bijzonder?

'We staan hier bij het nieuwe kantoor van Evides in Kralingen, mijn werkplek. De drinkwatervoorziening is superbelangrijk en een interessant maatschappelijk werkveld. Ik vind het prachtig om daar vanuit mijn expertise een steentje aan te kunnen bijdragen. Mijn afdeling Finance & Control is een hecht team en het is fijn om regelmatig met collega's te kunnen sparren over bepaalde zaken. Ons gezamenlijke doel is altijd: zorgen voor een betaalbare, betrouwbare en duurzame drinkwatervoorziening op lange termijn. Mijn rol is vaak om de vertaalslag te maken tussen cijfers en beleid. Ik check maandelijks of alles volgens de financiële planning verloopt en kan snel bijsturen als dat nodig is. Ik ben hier echt betrokken bij de business en krijg vanaf het begin de kans om mee te denken en kennis en ideeën in te brengen. Dat maakt mijn werk hier echt leuk en inspirerend!'

Herziening van de KRW is onnodig en ongewenst

De Europese Commissie focust sinds de verkiezingen van 2024 meer op concurrentievermogen, strategische onafhankelijkheid en het verminderen van administratieve lasten. Dit leidt tot minder aandacht voor thema's zoals duurzaamheid, milieu, consumentenrechten en volksgezondheid. Vooral de Kaderrichtlijn Water dreigt hiervan de dupe te worden.

Met vereenvoudiging en efficiëntie als uitgangspunt heeft de Europese Commissie verschillende zogenoemde omnibuspakketten, kortweg 'omnibussen', gepresenteerd. Dit zijn wetgevingspakketten waarin voorstellen worden gedaan om verschillende wetten en regels in één keer te amenderen, in plaats van via aparte trajecten.

Risico's van omnibuswetgeving

Brussel zet omnibus-wetgeving in voor efficiëntie, maar er kleven volgens Vewin aanzienlijke nadelen aan deze 'verzamelpakketten'. Het grootste risico is dat de snelheid en omvang ten koste gaan van de democratische controle en inhoudelijke diepgang. Hierbij heeft Vewin vooral bezwaar tegen het achterwege blijven van impact assessments bij wetgeving en het niet aan de voorzijde betrekken van stakeholders.

Onder andere het College voor de Rechten van de Mens waarschuwt dat snelle digitale of juridische omnibus-wijzigingen de bescherming van privacy en grondrechten kunnen ondermijnen omdat de impact niet per sector wordt getoetst. Door vele wetten tegelijk te wijzigen, kunnen er tegenstrijdigheden ontstaan tussen nieuwe en bestaande regels. Dit leidt tot onzekerheid voor bedrijven en burgers over welke regels precies van toepassing zijn. De Europese Ombudsman Theresa Anjinho noemt deze vorm van wetgeving in het rapport Omnibus I (eind 2025) zelfs 'wanbeheer'. Ook is het voor parlementsleden en het publiek niet goed mogelijk om elk detail grondig te bestuderen, omdat honderden pagina's aan verschillende regels in één keer worden behandeld. Hierdoor kunnen controversiële maatregelen onopgemerkt 'meeliften' met minder gevoelige onderwerpen.

Negatieve gevolgen voor waterkwaliteit

Hoewel vereenvoudiging van regels soms nodig kan zijn, zien we in de praktijk dat dit vooral leidt tot versoepeling, afzwakking en deregulering. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de waterkwaliteit en dus is Vewin kritisch op de omnibussen. Vewin maakt zich vooral zorgen over twee trajecten die direct invloed hebben op de drinkwatervoorziening: de omnibussen voor milieu en voor bestrijdingsmiddelen.

Geen herziening van de KRW

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een belangrijk instrument om de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater in Europa te verbeteren. In de milieu-omnibus is aangekondigd dat de KRW in het kader van strategische onafhankelijkheid gericht zal worden geëvalueerd met de bedoeling de milieunormen af te zwakken ten gunste van de mijnbouwsector. De vrees bestaat dat hiermee de deur wordt opengezet voor andere sectoren, zoals de landbouw, om ook afzwakking van de bestaande KRW-regels te vragen. Dit kan een groot risico vormen voor de waterkwaliteit, die in Nederland toch al niet optimaal is. Veel Nederlandse wateren kennen normoverschrijdingen en de waterkwaliteitsdoelen van de KRW in 2027 worden naar alle waarschijnlijkheid niet gehaald. Herziening van de KRW is volgens Vewin daarom onnodig en ongewenst.

Oproep Vewin

- Herziening van de KRW is onnodig en ongewenst.
- Zet alles op alles om de KRW-doelen in 2027 te halen, of zo snel mogelijk daarna. Geef hierbij prioriteit aan het verbeteren van de kwaliteit van drinkwaterbronnen.
- Zet in op implementatie van en coherentie met gerelateerde wetgeving om de waterkwaliteit te borgen.
- Zorg voor andere manieren om de toegang tot kritieke grondstoffen in de EU te verbeteren, zoals via richtsnoeren, harmoniseren van de implementatie van de KRW, of betere vergunningsprocedures.

Ook voor de Richtlijn Industriële Emissies stelt de Commissie vereenvoudigingen voor die een groot risico vormen voor de waterkwaliteit. Het gaat daarbij met name om afzwakking van de regels rondom de rapportage van uitstoot van chemische stoffen, waardoor minder duidelijk is welke emissies naar het grond- en oppervlaktewater plaatsvinden.

‘Geen afzwakking, maar implementatie en handhaving’

Beoordeling bestrijdingsmiddelen niet afzwakken

Daarnaast heeft de Commissie een omvangrijke Food & Feed Safety Omnibus gepubliceerd, waarin wordt voorgesteld wetgeving over bestrijdingsmiddelen te versoepelen. Hoewel in eerste instantie is aangekondigd dat vooral het kader voor biologische gewasbeschermingsmiddelen vereenvoudigd zal worden, komt de Commissie vervolgens ook met allerlei afzwakkingen van de regels voor traditionele bestrijdingsmiddelen. Zo is men van plan om de toelating van stoffen van ‘tijdelijk’ te wijzigen naar ‘oneindig’. Hierdoor is het niet meer mogelijk om stoffen tussentijds te herbeoordelen. Ook de uittijd van gevaarlijke verboden stoffen wordt verdubbeld. Dat betekent dat deze gevaarlijke verboden stoffen dan nog drie jaar mogen worden gebruikt, in plaats van anderhalf jaar. Ook worden verplichtingen om bij toelating van chemische bestrijdingsmiddelen te voldoen aan de laatste wetenschappelijke kennis, afgezwakt.

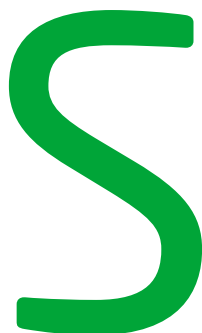
Bezwaren Vewin

Vewin heeft twee grote bezwaren tegen deze voorgestelde omnibus-wetgeving. Het eerste is procesmatig: het haastige karakter van de wetgevingstrajecten bemoeilijkt goede impact assessments en stakeholder-input. Het tweede is inhoudelijk: de focus op strategische onafhankelijkheid en concurrentievermogen is zeer belangrijk, maar mag niet ten koste gaan van duurzaamheid, volksgezondheid en milieu. We zien nu veel wetsvoorstellen die risico's opleveren voor de waterkwaliteit. Terwijl juist voldoende en schoon water essentieel is voor een sterke economie en strategische onafhankelijkheid. Daarom pleit Vewin voor implementatie en handhaving van de regels die de waterkwaliteit raken, en geen afzwakking.

'Interessante balans tussen
techniek, beleid en
**maatschappelijke
opgaven**'

Yvonne Jakobs: 'Ik hou van onderwerpen die ertoe doen!'

Sinds 1 maart 2025 is Yvonne Jakobs als directeur Drinkwater bij Waternet verantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening in de regio Amsterdam. Sinds 1 januari 2026 is zij ook

voorzitter van de Raad van Bestuur van Waternet. Jakobs kwam over van de gemeente Amsterdam, waar zij directeur Stadswerken was.

Het voormalige watercyclusbedrijf Waternet is sinds 1 januari 2026 gesplitst in twee aparte waterorganisaties: één voor het waterschap Amstel, Gooi en Vecht, en één voor Amsterdamse gemeentelijke taken. Jakobs: 'Bij deze ontvlechting is bepaald dat Waternet voorlopig verantwoordelijk blijft voor de gemeentelijke taken: drinkwater, riolering en waterbeheer (het beheer van bruggen en sluisen) in de stad Amsterdam. We besturen met drie gelijkwaardige bestuurders, ieder met een eigen verantwoordelijkheid, waarbij ik drinkwater voor mijn rekening neem. De komende jaren werken wij toe naar een volgende fase, waarin het drinkwaterdeel verder gaat als zelfstandig drinkwaterbedrijf. Hiervoor zal er eerst nader onderzoek plaatsvinden naar de optimale governance. Parallel zullen de Amsterdamse riool- en waterbeheertaken teruggaan naar de gemeente Amsterdam. 'De verkoop' ging en gaat tijdens deze verbouwing natuurlijk gewoon door. Terwijl er bestuurlijk veel veranderde en de organisatie volop in beweging is, zijn onze medewerkers gewoon doorgeshaald met hun werk en daar ben ik hen zeer dankbaar voor.'

Momenteel zijn de organisaties juridisch al ontvlecht, maar in de praktijk zijn er over en weer nog enkele dienstverleningsovereenkomsten voor operationele zaken in de bedrijfsvoering. Jakobs: 'Zo levert Waternet nog ICT-diensten voor het waterschap en verzorgen we de meldkamer. Uiteindelijk zullen we – net zoals de andere drinkwaterbedrijven – op de inhoud samenwerken met het waterschap, maar niet meer in een gezamenlijke organisatie.'

Welke uitdagingen ziet u voor Waternet?

Jakobs: 'De regio groeit hard: er komen veel nieuwe inwoners en bedrijven bij, en die hebben allemaal drinkwater nodig. Tegelijk is er een flinke vervangingsopgave van de infrastructuur in de stad. Een deel van onze leidingen en installaties is aan vernieuwing en uitbreiding toe. Dat alles vraagt om vooruit kijken en tijdig investeren. Een mooie mijlpaal daarin is de recente vergunning om jaarlijks 5 miljoen kubieke meter extra water te mogen winnen in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Die uitbreiding is tot stand gekomen in goede samenwerking met de Omgevingsdienst en de provincie Noord-Holland. Het gaat om geïnfiltreerd oppervlaktewater dat we uit het Lekkanaal naar de duinen transporteren. Wat dit project extra bijzonder maakt, is dat we de uitbreiding hebben kunnen combineren met een verbetering van de natuur in het gebied.'

'Met deze en andere maatregelen spelen we in op de groeiende vraag naar drinkwater: die stijgt in ons leveringsgebied van circa 95 miljoen kubieke meter in 2024 naar ongeveer 107 miljoen kubieke meter in 2035. Met een verwachte bevolkingsgroei van zo'n 165.000 mensen is dat hard nodig. Uiteindelijk rekenen we in de toekomst op nog een extra vraag van ongeveer 25 miljoen kubieke meter drinkwater. Daarbij kijken we overigens niet alleen naar meer productie, maar ook waterbesparing, alternatieve bronnen en het leveren van andere kwaliteiten water aan zakelijke afnemers.'

Hoe is de samenwerking met de andere drinkwaterbedrijven?

Jakobs: 'De samenwerking onderling en binnen Vewin is zonder meer goed te noemen. Ik vind het prettig dat we van elkaar leren en samen kunnen optrekken, bijvoorbeeld bij innovatie en gezamenlijke belangenbehartiging. Waternet werkt nauw samen met PWN, binnen de Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland (WRK) die een gezamenlijk transportleiding exploiteert. Ook met Dunea en Vitens hebben we goede samenwerkingen lopen.'

‘Trots op de Nederlandse
publieke drinkwatervoorziening’

'Uitbreiding productie nodig'

Waarom heeft u gekozen voor de drinkwatersector?

Jakobs: 'Wat mij zo aanspreekt in het werken aan drinkwater, is dat het draait om iets wat voor iedereen vanzelfsprekend lijkt, maar dat het absoluut niet is. Drinkwater is een basisvoorziening waar mensen elke dag op vertrouwen. Het interessante van Waternet vind ik daarbij dat we de hele keten van het product drinkwater in huis hebben: van onderzoek en ontwikkeling tot en met de levering en het sturen en innen van de facturen. Juist door de samenhang van alle facetten van het proces kun je echt impact maken, dat trekt mij enorm aan.'

Wat is uw achtergrond?

Jakobs: 'Ik ben geboren en getogen in het Gooi en woon met veel plezier in Amsterdam. Familie en vrienden zijn belangrijk voor mij. Ik sport graag, waaronder roeien en CrossFit: dat probeer ik minimaal drie keer per week te doen. Ik ben gek op reizen, vooral korte stedentrips. Maar ik ben ook graag toerist in eigen stad: een terrasje pakken of een hapje eten in het centrum. Wel met een glaasje lekker Amsterdams kraanwater erbij natuurlijk! Het gaat mij om een gezonde balans tussen werk en privé, inspanning en ontspanning.'

'Onderdeel van mijn studie Politicologie aan de Universiteit van Amsterdam waren de specialisaties Bestuurskunde en Milieukunde, en die combinatie heeft me niet meer losgelaten. Ik begon mijn loopbaan bij de interfacultaire vakgroep Milieukunde van de universiteit, waarna ik bij milieuafdelingen van de gemeente Houten en later de provincie Flevoland aan de slag ging. Vervolgens werkte ik bij de gemeente Amsterdam, onder meer bij Stadswerken. De stap naar de drinkwatersector voelt voor mij dan ook heel logisch. Schoon en voldoende drinkwater is van levensbelang, maar allesbehalve vanzelfsprekend. Daar draag ik met overtuiging en plezier mijn steentje aan bij.'

Yvonne Jakobs (rechts).

VEWIN-JAARVERSLAG 2025: SAMEN DOORPAKKEN VOOR ONS DRINKWATER

Het Vewin-jaarverslag 2025 is gepubliceerd. Vewin blikt terug op een jaar waarin opnieuw veel aandacht uitging naar de toekomst van de drinkwatervoorziening.

Het jaarverslag laat zien dat stappen zijn gezet, onder meer dankzij steun voor verbetering van de waterkwaliteit en inzet voor de uitvoering van het Actieprogramma Beschikbaarheid Drinkwaterbronnen.

Tegelijkertijd blijven snelle uitvoering van maatregelen en voldoende investeringsruimte noodzakelijk om de drinkwatervoorziening ook richting 2030 veilig te stellen.

RAPPORTAGE SDG 6 GEPUBLICEERD

Vewin en de Unie van Waterschappen hebben samen de rapportage over Sustainable Development Goal 6 gepubliceerd ('Schoon water en sanitair').

Daaruit blijkt dat Nederland vooruitgang boekt op het gebied van schoon water en sanitair, maar dat de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater blijvende aandacht vraagt om de drinkwatervoorziening toekomstbestendig te houden.

COLOFON

Waterspiegel is een periodieke uitgave van Vewin, de Vereniging van waterbedrijven in Nederland. Waterspiegel brengt nieuws, achtergronden en opinies uit de wereld van (drink)water en aanverwante sectoren.

WWW.VEWIN.NL

HOOFDREDACTEUR
Madelon Vink, vink@vewin.nl

REDACTIE
Arjen Frentz, Hans de Groene,
Madelon Vink, Patricia van der Linden,
Noortje van Zijl, Philip Reedijk
redactiewaterspiegel@vewin.nl

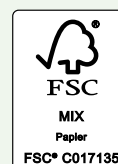
INTERVIEWS EN EINDREDACTIE
Philip Reedijk

FOTOGRAFIE
Tom Pilzecker, Waternet. Shutterstock
en Vitens

ABONNEMENTEN EN
ADRESWIJZIGINGEN
Waterspiegel wordt gratis toegezonden aan mensen die beroepsmatig betrokken zijn bij de watersector. Adreswijzigingen kunt u sturen naar info@vewin.nl. Verzoeken om een abonnement zijn ter beoordeling van de hoofdredactie: redactiewaterspiegel@vewin.nl.

Artikelen uit deze uitgave mogen worden overgenomen na toestemming van de uitgever. De gebruikte foto's zijn bedoeld als illustratie en hoeven niet de beschreven situatie letterlijk weer te geven. De redactie heeft zijn uiterste best gedaan om alle copyright-houders van gebruikt beeldmateriaal op te sporen. Indien u meent dat u rechthebbende bent, kunt u zich bij ons melden.

Waterspiegel wordt verzonden in een seal van biofolie. Deze mat-transparante folie is binnen 90 dagen volledig composteerbaar en mag dus in de GFT-bak. Biofolie is gemaakt van de reststoffen van maisproducten en aardappelzetmeel.

Vewin bezorgd over aankondiging herziening KRW

De Europese Commissie stelt voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) te evalueren en te herzien, om onder andere de toegang tot kritieke grondstoffen te verbeteren. De KRW-doelen zijn echter cruciaal voor verbetering van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater; de belangrijkste bronnen voor drinkwater. Ook is niet aangetoond dat de KRW de winning van kritieke grondstoffen werkelijk belemmert. Er zijn andere manieren om de toegang tot grondstoffen te verbeteren, zoals via richtsnoeren, harmoniseren van de implementatie van de KRW, of vergunningsprocedures. Herziening van de KRW is daarom onnodig en ongewenst.